

Dkt. August Konkeli, Mithali, Kikao cha 18

© 2024 August Konkeli na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. August Konkeli katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mithali. Hiki ni kipindi namba 18, Tafakari ya Hekima, Mithali 30:1-17, Nyongeza.

Karibu katika tafakari zetu za kitabu cha Mithali.

Katika mazungumzo haya, sasa tumefikia hatua katika Mithali ambayo mara nyingi tunarejelea kuwa Nyongeza. Mkusanyiko mkubwa unaishia na Mithali ya watu wa Hezekia. Kisha baada ya hayo, tuna vipande vifupi mbalimbali vinavyohitimisha kitabu.

Ya kwanza ya vipande hivi vifupi inasemwa kuwa ni maneno ya Aguri, mwana wa Yahwe, katika sura ya 30, mstari wa 1. Kuna mambo katika Mithali ambayo ni ya fumbo kidogo, na tunajua mojawapo ni mstari huu wa kwanza katika Mithali 30. Si hakika kabisa asili na maana ya maneno Aguri, mwana wa Yehova, yalikuwa nini hasa. Kwa kawaida, inafasiriwa kuwa mfalme au mtu mwenye hekima, na haya ni mawazo yake na maneno yake.

Lakini hakuna watu kama hao wanajulikana vinginevyo kwa maana yoyote. Baadhi ya marabi, wakirudi kwenye enzi ya kati na mapema, walitafakari haya kama yawezekana kuwa nomino ya kawaida tu. Kwa hiyo Aguri anaweza kuwa mkaaji mgeni, au labda mkusanyaji, na Yehova anaweza kuwa mtu aliye safi.

Kwa hiyo labda haya ni mawazo tu ya mtu anayekusanya Mithali pamoja na kuwa msafi. Sasa, kifungu hiki kifuatacho pia ni kimoja ambacho ndani yake kuna tafsiri mbalimbali. Wakati mwingine hii hutafsiriwa kama jina, Ucal, lakini inaonekana karibu kuwa hii inapaswa kugawanywa, neno hili, kama kitenzi, ambalo linasema, nimechoka, nimechoka.

Haya ni maneno mawili ya Kiebrania badala ya neno moja. Neno la kwanza la Kiebrania ni la, nimechoka, na la pili ni Jekal, nimeteketea. Kwa hivyo, ni kielelezo cha uchovu ambao wakati mwingine wanadamu wanaweza kuhisi.

Nimechoka, Ee Mungu, Ithieli ni sehemu ya Mungu. Nimechoka, Ee Mungu, nimechoka, na nimefika mwisho. Sasa, jina lisilo sahihi, neno, Ithieli, katika historia ya Kiebrania ya mstari huu kwa hakika kwa kiasi fulani limetiwa kina tunapokuja kukiangalia kitabu cha Mithali katika toleo lingine tulimo nalo.

Na tayari nimesema kwamba toleo lingine ambalo ndani yake tuna Mithali limehifadhiwa katika tafsiri ya Kigiriki. Sasa, kile ambacho tumeona mara nyingi ni kwamba Mithali ilikua kwa karne nyingi, na kwa hivyo wakati fulani, umbo lake

lilizingatiwa kuwa la mwisho. Lakini namna ambayo ilikubaliwa kuwa ya mwisho katika Kiebrania iliyotafsiriwa na Kigiriki ilikuwa tofauti na ile iliyokuja kuonwa kuwa ya mwisho katika maandishi ya Kiebrania kwani ilihifadhiwa baada ya anguko la Yerusalemu na katika enzi ya kati.

Kwa hiyo, kama nilivyoona hapa katika maelezo haya madogo, andiko la Kigiriki hapa ni tofauti kabisa, na linavyosema katika sura ya 30 mstari wa 1 ni, ogopa maneno yangu, mwanangu, na kwa kuyaogopa, tubu. Sasa, hilo halina uhusiano wowote na Kiebrania tulio nao katika maandishi yetu, lakini inaleta maana nzuri sana katika maandishi ya Kiyunani kwa sababu hapo, kuna kitangulizi tofauti kabisa. Hiyo ndiyo sura zilizotangulia.

Kwa hiyo, katika maandishi ya Kiyunani, tuliyo nayo ni maneno ya wenye hekima yanayoishia mwaka wa 2422. Sehemu hiyo yote ya maneno ya wenye hekima inafuatwa mara moja na maneno haya katika 31 hadi 9, maneno ya ziada kwa wenye hekima, Mithali ya nambari. Sehemu hiyo yote inakuja kwanza, na kisha kitabu kinamalizia kwa mkusanyiko wa Hezekia katika 25:1. Mpangilio tofauti kabisa.

Na moja si sahihi zaidi kuliko nyingine. Ni tofauti tu, na hiyo inajidhihirisha katika baadhi ya mafumbo tuliyo nayo kwenye maandishi yetu. Lakini hii ni Oracle ya Aguri, kama inaitwa, na kimsingi anachofanya ni kuomboleza ujinga wetu.

Kuomboleza ukweli kwamba hatujui njia za Mungu. Anasema nilikuwa kama mnyama. Nilikuwa kama mnyama.

Sikuelewa tu. Kidogo cha maombolezo ya mhubiri, unajua, maisha ni nini hasa? Je, tunaewajue nyakati hizi zote na kila kitu kinachoendelea? Kweli, hatuwezi kuifanya maana kwa maarifa tuliyo nayo. Hatujui kwa nini mambo haya yote hutokea.

Kwa hivyo ni jinsi gani basi lazima tuishi? Vema, hilo ndilo swali ambalo mhubiri anauliza. Na Mithali, kwa njia fulani, inauliza swali sawa na mhubiri. Kwa kuwa hatuelewi mambo haya yote, basi tunaishi vipi? Je, tunajiendesha? Uumbaji ni ajabu ya uzuri na hatari kama tunavyouona katika kitabu cha Ayubu.

Elifazi anajaribu kusema, unajua, chochote, hata hali iwe mbaya vipi, Mungu huingilia kati na hufanya mambo mazuri yatokee. Analeta mvua na kadhalika. Naye Ayubu anamjibu kwa maneno yake.

Anasema, ndio. Anasema Mungu hufanya mambo sawa. Anatuma matetemeko ya ardhi na kutuma kila aina ya vitu vinavyotuletea maumivu na shida.

Njia za Mungu hazilingani kila wakati. Na hivyo, Ayubu, bila shaka, ni kitabu kuhusu jinsi tunavyojua haki? Haki inahusu nini? Na marafiki wanadhani wanajua haki ni nini. Ayubu anasema, hapana, umekosea.

Hivyo sivyo haki inavyofanya kazi kuhusiana na maumivu. Lakini basi Ayubu anamgeukia Mungu na kusema, wewe si mwenye haki. Mungu anamgeukia Ayubu mwishoni mwa kitabu katika sura ya 30 mistari ya 8 hadi 14.

Naye anasema, Vema, Ayubu, kwa nini huniambii haki ni nini? Halafu Ayubu anafikia hatua ambayo tunafika, mimi ni mtoto wa vumbi. Je! ninajua nini kuhusu haki? Naam, hayo ni maombolezo ya Aguirre wetu. Yeye hajui.

Lakini ana hii. Kuna ukweli uliofunuliwa. Mungu amelijulisha neno lake.

Hapa ndipo Musa anapoishia katika Kumbukumbu la Torati sura ya 30. Musa anasema, sikilizeni, Torati hii, Torati Zoti, kama ilivyo katika Kiebrania, Taurati hii imefunuliwa. Huna haja ya kwenda mbinguni kujaribu na kuipata.

Iko hapa. Ni pamoja nawe. Ni ukweli.

Na kisha Kumbukumbu la Torati lina tahadhari ya ziada. Usifikiri unaweza kuongeza kwa hili, kwamba unajua kitu ambacho hii haijui. Na kwa hivyo Aguirre ana sala hii ya unyenyekevu.

Na ninapenda sana kifungu hiki cha Mithali sura ya 30. Usiniruhusu niwe tajiri sana. Usiniache niwe msafi sana, maskini sana.

Nisaidie kuelewa nafasi yangu. Kidogo kama Zaburi 73. Niliwaonea wivu waovu hadi nikaanza kuona picha kubwa zaidi.

Na nilitambua, unajua, wale ambao wanakuwa na nguvu nyingi na matajiri sana kwa njia ya pupa na mbinu nyingine za kuumiza hawapaswi kuonewa wivu kwa sababu wanateseka zaidi kuliko sisi. Na ninaendelea kusoma mifano ya kwamba baadhi ya watu tajiri zaidi duniani wanaishi maisha duni na duni. Halafu najifikiria, jamani, nina bahati kwamba sina aina hiyo ya pesa au aina hiyo ya nguvu kwa sababu walichonacho sio cha kuonewa wivu.

Sasa, nadhani sehemu mpya inaanza hapa. Tumezungumza juu ya wale waliobarikiwa. Hapa tunazungumzia wale ambao hawajabarikiwa.

Na wale ambao hawajabarikiwa bila shaka ni wale wanaokataa kutambua utu wa mtumwa. Kwa hiyo, kwa mfano, kumkosoa mtumwa kwa bwana wake au mtumishi kwa bwana wake, si mtumwa katika maana yetu ya kisasa ya neno, fanya hivyo, hiyo haitakuwa nzuri. Dhambi za kizazi kiovu, walio na dharau kwa wazazi, unajua, hilo ni jambo zito sana ndani ya Torati ya Musa, mafundisho ya Musa, kwamba inastahili kifo ikiwa ni dharau ya namna hiyo.

Kujiona kuwa mwadilifu, kiburi, na pupa ni kama mnyama-mwitu. Na wanachofanya watu hawa bila shaka ni kuishia kuchukua mali yako kwa njia moja au nyingine. Mambo haya yote ni makosa na watu hawa, mwandishi wa hekima anasema, ni wale watu ambao hawajabarikiwa.

Na kisha hatimaye, neno hili la kuhitimisha juu ya uchoyo na ruba. Lulu ana midomo kama miwili. Sielewi sana kuhusu ruba, lakini wana tamaa na mwili wao wote.

Na hivyo, binti za ruba ni kama ruba mwenyewe. Yeye aina ya anastahili yao kama ilivyokuwa. Na daima wanahitaji zaidi.

Na kwa hivyo, mwandishi mwenye busara hapa, mwandishi wa hekima hapa, anatupa mifano ya mambo ambayo hayasemi vya kutosha. Pupa haisemi vya kutosha, kama vile Sheoli haisemi vya kutosha. Haijalishi ni watu wangapi wanakufa, haitoshi.

Wataendelea kufa. Moto hausemi vya kutosha. Haijalishi ni kiasi gani kinachochomwa, bado kitawaka zaidi.

Utasa ni maumivu ambayo hayawezi kuridhika. Haisemi vya kutosha. Hili ni jambo ambalo kama mchungaji, sikuzote nimepata jambo gumu zaidi kushughulika nalo.

Ni jambo moja kukabiliana na kifo. Na nimeshughulikia vifo vya watoto, hata vya watoto wachanga. Lakini uchungu wa kutoweza kupata mtoto wakati ndivyo unavyotamani ni wa mpangilio tofauti.

Siwezi kuielezea. Lakini naweza kukuambia kama mchungaji kwamba ni aina tofauti ya jambo kujaribu kushughulikia. Aibu kwa wazazi.

Mara nyingi sana njia ambayo watoto huonyesha dhara kwa wazazi, na tunaona hii wakati mwingine katika hali mbaya sana, ambapo watoto wanataka pesa za wazazi wao, ambapo watoto wanataka mali ya wazazi wao. Na sio lazima uende mbali sana kusoma habari za uhalifu ambapo watoto wanaua wazazi kwa sababu wanachotaka ni mali zao. Hii inalinganishwa na jicho la uchoyo.

Yesu anavyoeleza katika Mathayo, jicho la pupa, jihadhari na jicho la uchoyo. Ni nukuu inayotoka katika Kumbukumbu la Torati sura ya 15 kuhusiana na mwaka wa sabato. Wakati mwaka wa sabato unakuja, uwe mkarimu.

Usiseme, lo, deni hili litasamehewa katika muda wa mwaka mmoja tu, na kwa hivyo sitaenda kukopa pesa hizi. Hapana, kuwa mwangalifu kuhusu aina hiyo ya uchoyo. Usiruhusu jicho lako liwe na choyo.

Na hapa methali inasema, jicho la pupa litang'olewa na tai anayepaa juu ya bonde. Uchoyo wa aina hii unaharibu sana. Ninapata hizi baadhi ya changamoto na ngumu zaidi za Mithali kwa sababu ni vigumu sana kuamua kile ninachohitaji kinyume na kile ninachotaka tu.

Sehemu ya ugumu huo ni kwamba nyakati fulani kile ninachohitaji huendelea kubadilika kwa sababu ulimwengu unaonizunguka hubadilika na jamii inayonizunguka hubadilika, na huenda nikahitaji kuendesha gari. Huenda hilo lisiwe jambo ambalo ni chaguo. Na bado wakati huo huo, kuna mambo mengine ambayo ninataka, na kwangu, ni muhimu tu kama kitu kingine chochote kwa maisha yangu.

Na hivyo, daima kuna kidogo ya mvutano huu. Lakini methali hizi ni ukumbusho kwamba tunapaswa kuwa waangalifu kila wakati ili tusitawaliwe na mambo tunayotaka. Tukikumbushwa, maneno ya Aguri yanapoanza, kuna machache sana tunayojua, na sisi kwa kweli, kama watu binafsi, tuna mipaka na dhaifu sana.

Huyu ni Dk. August Konkel katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mithali. Hiki ni kipindi namba 18, Tafakari ya Hekima. Mithali 30:1-17 , Nyongeza.